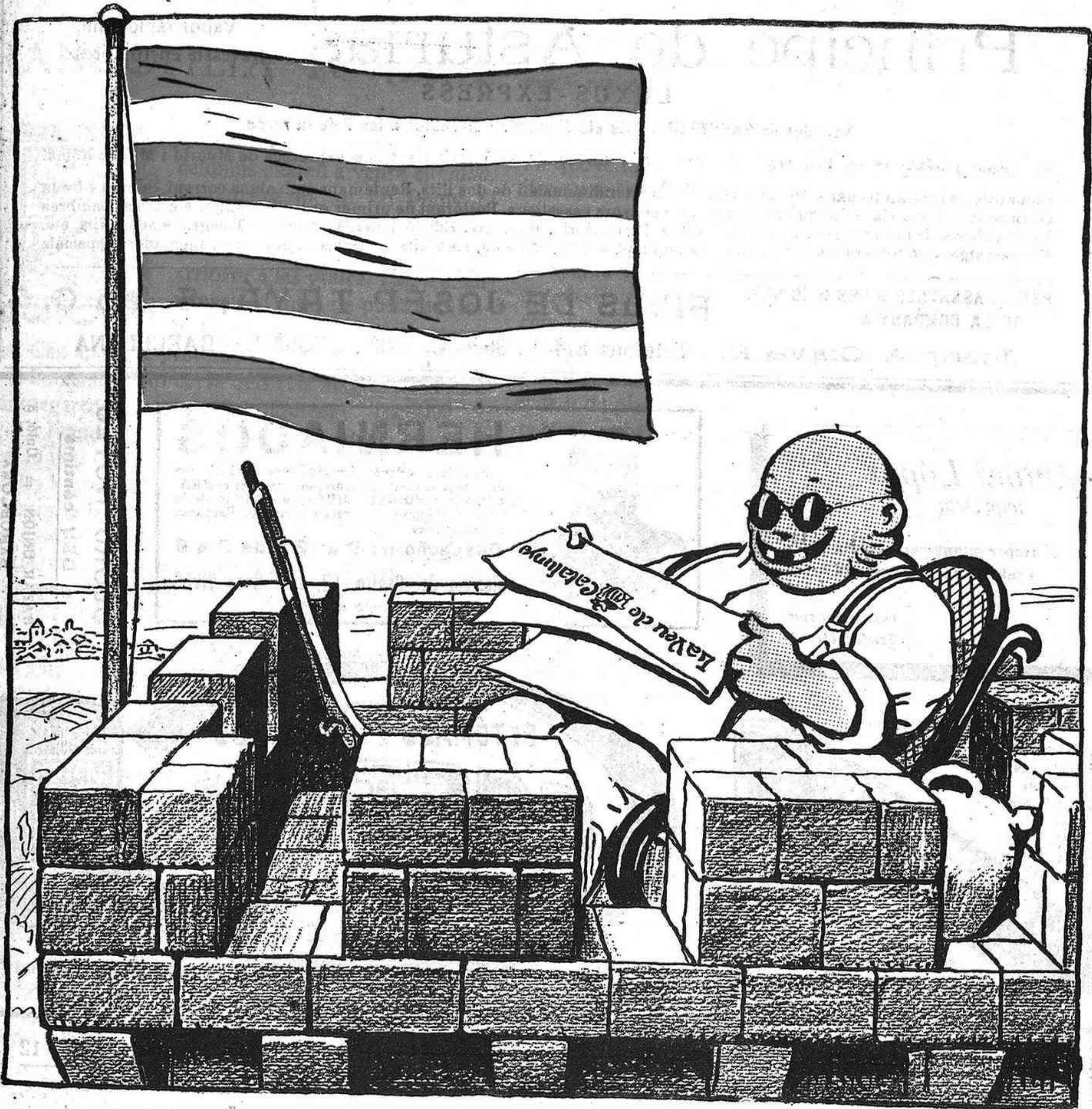

L'Esquella de la Torratxa

Any XLII : Número 2154

15 cèntims = Atrassats 30

Barcelona, 18 de Juny de 1920

EL GUAITA

—Una altra Assemblea de Parlamentaris?... Ai, ai, ai, que patirem!...

Linia TAYÁ

Servei setmanal fixe entre
BARCELONA I GENOVA

Vapor correu, servei ràpid

Capità Revuelta

Sortides: { De BARCELONA, els dimecres } a la 1 de la tarda
 { De GENOVA, els dissabtes }

Gran confort, Servei restaurant de primer ordre, Concert durant els menjars, Banys, Llum elèctrica, Camarots individuals i de dos llits, La tercera classe va allotjada en amples departaments, amb llits metàlics, rentamans i menjadors.

Príncipe de Asturias

Vapor rapidíssim,
travessia en 16 hores

LUXUS - EXPRESS

Sortides de BARCELONA tots els dimecres i dissabtes a les 7 de la tarda

Acceptant passatgers en Primera i Tercera classe. En combinació amb els trens expressos de Madrid i Milano Roma.

Camarots de luxe amb cuarto de bany etc. Camarots individuals i de dos llits. Rentamans amb aigua corrent, calenta i freda. Gran confort i tota classe de comoditats per a els senyors passatgers. Restaurant de primer ordre Bar Llum elèctrica. Cambres sobre coberta. Diner concert. Fumoir. Biblioteca. Perruqueria. Manicura. Edició d'un diari a bordo. Telegrafia sense fils, etc. Els passatgers de tercera classe van allotjats en amples departaments, amb llits metàlics, rentamans i menjadors especials

PER A PASSATGES A LES OFICINES
DE LA COMPANYIA:

FILLS DE JOSEP TAYÁ, S. en C.

Josep A. Clavé, 2. — Telèfons 814-A., 3026-A., 5506-A., 5507-A. — BARCELONA

Antoni López
Impressor

Impressions comercials
Treballs de totes menes

Olm, 8, interior
Telèfon 4115 A

HERNIADOS

El último adelanto científico para combatir con éxito seguro vuestras hernias sin operar es el **BRAQUERO MEDICAL VIVES**, admiración de la Ciencia Médica y sin rival en el mundo. Rechazad las imitaciones.

Despacho de 9 a 12 y de 3 a 6

Rambla del Centro, 12, pral. Casa VIVES
(junto al Liceo)

BLOKS NOTES

a DEU cèntims

BAZAR UNIÓN :: Unió, 3

BARCELONA

El mejor disolvente de los uratos

Asopsia de las vías urinarias

Oólicos nefríticos

Ruma articular

Nefritis

Tifus

Gota

UROMETINA
LAMBLOTTE HERMANOS
Urotropina - Hexametileno tetramina - Formina

PÍDASE

folleto explicativo. Muestras a los señores médicos

Agte gen.: S. NAVARRO

Rambla del Centro, 8 y 10-Barcelona

PARA ENFERMEDADES DEL
ESTÓMAGO É INTESTINOS

GASTROL
MIRET

PROBARLO ES CURARSE

NATALIO MIRET - Farmacéutico
Diputación, 205-BARCELONA

DE VENTA
EN TODAS PARTES

EDEN CONCERT

COMTE DEL ASSALT, 12

MUSIC-HALL DE PRIMER ORDRE - Tots els dies grans espectacles a les 3 1/2 tarda i a les 9 1/2 nit

GRAN EXIT DE LA MAGA DE LA ELEGANCIA **PRECIOSILLA**

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:
Llibreria Espanyola-Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ.

Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes., Estranger, 5

FRANCOFILIA TORERA

El passat diumenge dotze [mil barcelonins anaren a veure el Gallo; vintiquatre mil an En Pouly. El circ asiri anava rebent les onades humanes que ho omplien tot, arribant a les golfes, i an allí, enganxats al mur, de puntetes, miraven la rodona com si anessin

en avió. Cap aplec de protesta, cap míting per Catalunya o per la humanitat, cap cursa dels reis màgics de la toreria, congregaren la gentada del diumenge. Torejava En Pouly. La França s'havia posat «traje de luces».

Era lo nou i lo imprevist. De torejadors fins n'havien sortit a les Bascongades, amb En Mazantini, però és que a les Bascongades no hi ha festa sense bous. A Catalunya, primer, nasqué En Peroy, però allò fou un cas esporàdic. La toreria va anar tenint després a Catalunya els seus fidels, els seus turiferaris, fins els seus poetes, i sorgí En Ventoldrà. El toreig deu portar una trajectòria de Sud a Nord, i de Catalunya ha passat a França. El migdia espanyol s'ajunta amb el *midi* francès i neix En Pouly. Catalunya ha fet de pont. En Ventoldrà feu el Sant Joan Baptista d'En Pouly, i aquest és el Mesies de la tauro-màquia francesa.

Dissortadament, En Pouly ha arribat massa tard per a que el seu mesianisme taurí no hagi tingut un caràcter patriòtic. Durant la guerra, la seva espasa hauria fet més per la França que les espases d'En Joffre i d'En Foch, perquè el Marne, Verdún, les batalles de l'istiu de 1918, res significarien davant d'un *volapiè*. Un torejador francès, mostrant valor en una plaça de toros espanyola, hauria tingut més eficàcia prosèlica que totes les conferències i cines i revistes i diaris subvencionats i contraespionatge de la propaganda. La nostra sang, a més d'ésser llatina, seria torera, i la plaça ens aplegaria com un temple, i de les dues banderes no'n restaria més que el vermell de la *muleta*, senyera fraternitària de les dues races. Mireu sinó la gentada atreta per En Pouly i compareu-la amb la que visità l'Exposició d'art, la que acudí a l'Institut d'Estudis Catalans cridada per l'ambaixada de la ciència francesa, la

que va rebre als nens desvalguts de París, la mateixa que va rebre an En Joffre. Eren vintiquatre mil i pagaven per a admirar, i altres vintiquatre mil feien de reserva. Després de Napoleó sota les piràmides, cap francès ha fruit d'una contemplació tan enorme.

Nosaltres no hi anem mai als toros, i també hi erem. Hi erem perquè—encara no, però vindrà,—En Pouly representava l'adveniment de *La Marsellesa* als toros; l'extensió del geni artístic francès a l'art del toreig, l'únic que li mancava; el retorn del «chic» a la decadència torera. Perquè els torejadors eren calvos, eren garrells, eren nanos, i En Pouly aporta el seu cos fi, el seu rostre pàlid i fi que té una semblança al del «Bombita», la seva cabellera romàntica. Recte, llençant el pit enfora, les comes juntes i fermes, els cabells negres voleiant, se'ns apareixia com el torero romàntic. El «Gallo» és el classicisme i el Belmonte la transfiguració temerària. Doncs En Pouly pot ésser el torejador romàntic. El diumenge quedava completament byronià.

Bon francès, portava les calces blaves i la corbata vermella. L'or dels matxos—entengui's per matxos els pans d'or o de plata dels trajos—era una concessió a Espanya, però si arriba a ésser plata En Pouly hauria sortit de bandera francesa. I això ens fa pensar en les futures innovacions de l'ornamentació flamenca. Els toros eren art autòcton, festa nacional; però si esdevé festa internacional, si França ens envia també torejadors, quines transformacions, Senyor, no s'hauran d'introduir en el lèxic i en el decoratiu: tot era vocabulari andaluc i *rojo gualdo*. Doncs En Pouly iniciarà un nou lèxic i una decoració que podríem nomenar d'ampolla de vi de Rioja. En els braços dels *chulos*, en els cartells, en les *moñas*, s'haurà de posar els colors espanyols i francesos, creuats, com en les marques riojanes de les bodegues franco-espanyoles. Ens mancava el blau en el toreig i ens el porta França.

PARADOX

S. M. el Cigarret

Aquest afany palesat per l'Ajuntament de intervenir en tots els actes de la vida pública, de lo que'n diríem *ficar-se en tot*, té els seus aventatges i els seus inconvenients.

Aventatges perquè, si bé és veritat que la ingerència regidoresca no arregla ni soluciona cap problema, ningú desmentirà que mercès a la febre edilícia de *ficar culle-*

rada en qualsevol mena d'assumptes, passem els barcelonins estones divertidíssimes. I això és ben bé d'estimar, en els dies calamitosos que per dissort atravessem.

Sobre tot, que ofereix el sistema ocasió d'engegar discursos, presentar proposicions i donar a la gent—als comptats ciutadans que encara *baden*—la sensació de que el Consistori treballa, de que estan els regidors amatents a lo que *passa*, de que podem dormir tranquils, doncs hi ha qui vetlla. I tant, com hi ha qui *vetlla!* Un xic massa, per desgràcia!

Ho hem dit no sabem quantes vegades. Amb una part només, no gaire grossa, de les iniciatives contingudes en proposicions que d'un cap de bieni a l'altre veiem presentar i aprovar-se, seria la nostra màquina model d'organització i exactitud.

Lo que hi ha, és que un cop aconseguit l'efecte momentani, obtinguda l'atenció de la premsa, obliden els autors de les proposicions el contingut de les mateixes amb una facilitat de la que no hi ha exemple. D'aquesta feina, de la que tan aimants es mostren els regidors, en diuen els aficionats al flamenquisme *toreig de carrer*. En bon català té la cosa diverses expressions, alguna d'elles ben gràfica.

Tornant a lo que deiem:

Les *ganes de fer-se veure*, han menat a un grup de regidors a sol·licitar del Consistori que digués la seva en lo de les cües del tabac, no pas en el sentit de procurar la desaparició de lo que és un abús i una vergonya, sinó en el de canviar l'hora de venda en els estancs. Hi ha necessitat d'afegir que la idea dels regidors al·ludits mesqué la sanció del reste del Consell?

Proposen els senyors de l'Ajuntament que la venda sigui al vespre. Tot seguit ha aixecat algú la veu de que sigui a la matinada. Lo que diu l'autoritat i el prestigi dels regidors, que no sabem perquè no han emmudit en aquest cas concret del tabac.

Per ventura al Saló del Consistori, durant les hores de sessió, i a les oficines municipals, durant les hores de treball, es noten els efectes de la carestia (?).

JUST

L'obra dels anys

El gran filosof italià, Benedetto Croce, ha publicat les seves impressions de viatge per Espanya. No semblen d'un italià, que fins quan escriu canta. Són unes notes sòbries, precises, d'una observació aguda.

Arriba a València i fa preguntes al sagristà que li va ensenyant una església. El sagristà, gran xerraire, va dient-li tot lo que pensa sobre lo diví i sobre lo humà, i quan arriba a les seves afeccions internacionals, el sagristà valencià digué a l'escriptor italià:

—Miri, jo, després dels francesos, als que avorreixo més és als catalans.

Succeïa això en 1886. Fa trenta quatre anys. No hi havia catalanisme. En Cambó portava calces obertes i En Puig feia el batxillerat. Havien de passar molts anys abans de que apareguessin *Els Segadors*.

Un amic va anar dies endarrera a València i volgué

fer la prova de Benedetto Croce. Visità una església, escoltà les explicacions del sagristà, portà la conversa a les preferències internacionals i preguntà a qui avorria més, si als francesos o als catalans.

—Miri, jo, després dels catalans, als que avorreixo més és als francesos.

El destí

En Pouly triomfa, En Pouly regna, En Pouly s'aixeca com un sol al cel de la tauromàquia, quan tot just acaba de pondre's un altre. El diumenge—ja ho diem a la «Crònica»—vintiquatre mil ànimes anaren a la Monumental per a glorificar-lo. Arribada l'hora de matar, En Pouly avença tot sol; se feu un gran silenci, una veu cridà «música!» i uns quants, a l'escoltar els compassos d'un pas doble, protestaren:

—No, no! La Madelon.

Un amic ens digué:

—Es el destí. Els cavalls, els barrets de palla i les cançons, tot acaba en les places de toros.

Fou de plànyer que no es toqués la Madelon, la cançó de la guerra i de la victòria. Hauria estat la nostra revenja definitiva. La Madelon imposada a Espanya, i en una plaça de toros i a un francès competidor dels torejadors, els homes sagrats. En els dies de la guerra, si arriba a ocórrer, en lloc de toros s'hauria demanat la mort d'uns quants francòfils.

Innovacions

A Canet de Mar se va representar, el diumenge, *Dijous Sant*, d'En Sagarra, reunint-se en la vila que comença a ésser el Sitges del Nord, uns quants artistes i escriptors barcelonins.

Després del *Dijous Sant* varen anar a fer la pasqua al castell de Santa Florentina, amb tants ferros, tanta finestra gòtica, tants marlets i ponts que se la nomena el Castell dels tres Dragons. Després, els expedicionaris narraven les seves impressions:

—Abans, en les cases que havien hostatjat als reis, posaven una cadena a la porta. Doncs en aquest castell posen una corda en les cadires on se va seure el rei i on ningú altre s'ha assegut després.

—Però en totes les cadires?

—En totes. Sortosament el monarca no va tenir necessitat d'un seient imprescindible, sinó, li posen també corda.

ESCARNI

Al Parc

El qui va plantà aquests pins, somniador d'una pineda qu'estalviés grèus caminades al romeus de la ciutat, i deixés sobre'ls terroços escampada un ombra freda, que fós port pels que s'estimen, amb honors de reservat, no va saber fer pronòstics, doncs aquí no hi ha una garça que'ls ocells esporugueixi, i avaloti, i fassi niu; ni hi ha un bri de farigola, ni el poeta hi cull una esparça, ni al hivern els taups hi furguen, ni hi brunzen serps al istiu. Sota la terra collada la arrel aixuta delira, sense impuls per dû una pinya a la branca pobriçona, ni hi posen nius les erugues: els ocells hi passen alts.

No hi ha un'herba remeiera, ni un crostó de penya estira ses asprors, ni una flor plàcida, ni una flor tant-se-men-donal q'tot això varen donar-li a En Milà i Fontanals?

A. COSTA I SENDRA

Poti-poti

L'onada de la baixa, bona, per ara. Es dir: sense perill de que arribi an aquestes latituds.

Si no hi ha perill de que la onada de la baixa ens ofegui, el correm de que la de la mandra se'ns emporti.

Fa un any, amb l'aplicació de la jornada de vuit hores, em considerava l'home més feliç del món.

Ara resulta que m'he cansat

de les vuit hores, que en aquesta època de calor primerenca trobo excessives.

Res; que després de ben rumiar-ho, d'una sèrie de nits sense dormir i sospesar el pro i l'encuantra, he descobert que lo que'm plau de debò és restar en vaga.

I com que, a despit de totes les ordres i menaces en sentit contrari, segueixo sindicat com als començos de l'any passat, tinc confiances de que gràcies a l'esforç coratjós dels treballadors conscients i organitzats, no trigarem a tenir la jornada de quatre hores; després, la de dugues hores; finalment, la de cap hora.

El sindicalisme camina a mil quilòmetres per hora. El carnet de la secció és avui dia tan necessari com la cèdula. Un cop llest de tot aquest bullit de l'inquilinat, proposarà En Pla a la C. G. del T. l'arrendament dels carnets, que tindran per aquest sistema caràcter oficial.

I En Pla, que és enèrgic, embargarà i tot al federat repatani, que aprendrà així a ésser respectuós amb les lleis.

TRADICIONS

Sant Joan inaugura els banys de platja.

Deia que tothom se indica.

Doncs, sí:

L'altre dia va tenir la policia coneixement d'un furt importantíssim, comès en una popular casa de comerç.

Obeint a ordres de la Superioritat, es disposaren els agents a agafar a l'autor de la malifeta.

Indagacions, preguntes, anades i vingudes. Fins que per etzar hagueren esment de que dies abans del *cop*, i amb una excusa insignificant, havia estat a la casa de referència un subjecte de pèssims antecedents, dispeser perpetu de les primeres presons d'Espanya.

Detingut el *randa*, sigué portat a presència del funcionari que havia instat la detenció.

El primer afany del *mossega*, al trobar-se davant del magistrat, sigué provar la seva innocència.

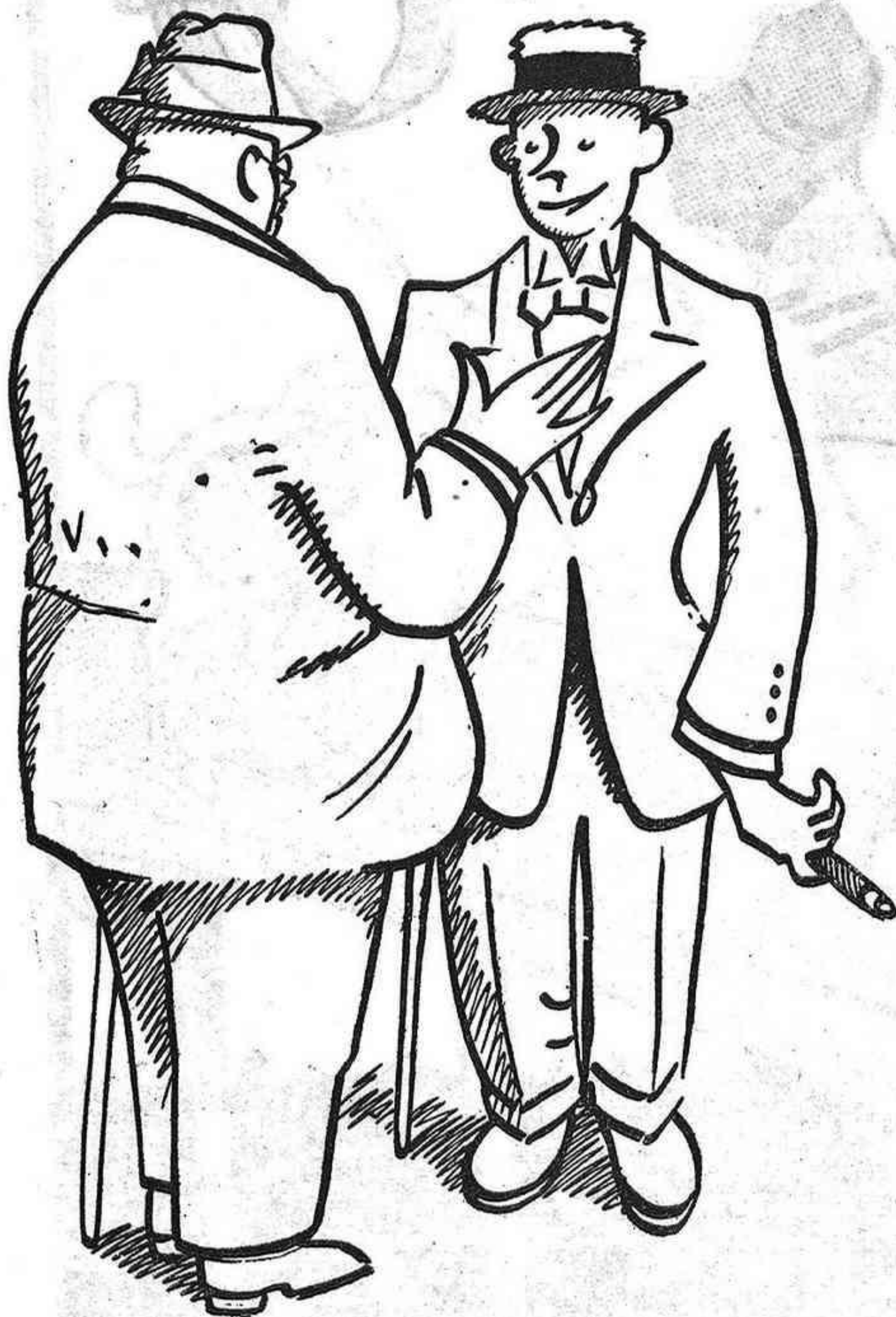
Saben de quin modo?

Mostrant al jutge l'inevitable carnet de sindicat.

Del *Sindicat d'apatxes arrepençits!*

X. X. X.

Aquest número ha sigut censurat

—Quan seràs lluny de la familia, ja t'enviarem cartes ben sovint.

—Sí, papà, enviïn-me'n tot un joc.

La foguera de Sant Joan

I

El cor m'ha dit: «Aquesta nit, donzella, surt al balcó, que amors t'hi cantaran. Davant els ulls veuràs la meravella: quina foguera t'hi alçaran!»

De bat a bat he obert la balconada.
Quin cel de llum!... Quins núvols més vermells!
Quin temps més dolç!... Què tèbia l'alenada!
I quina aroma de clavells!

I un bon minyó — humil i galant,
tot ell cremô — tot ell passió,
captava bo i cantant
sota el balcó:

TORNADA

—Nit de l'amor, nit de la joia: —¿què'm donaràs tu, bona noia per a aquest foc gegant—que'l pit m'està abrillant?... Dona'm el cor, tu que ets tant bonicoia, per la foguera de Sant Joan!

II

D'un foc immens s'ha alçat la flamarada.
Al jove ardit, el rostre se li encén.
I he descobert al fons de sa mirada
Un gran desig d'amor ardent.

Llavors em diu: —T'estimo com no et penses,
dolç amor meu que'm mates amb l'oblid.
Veus aqueix foc?... Doncs flames més intenses
hi ha en la foguera del meu pit.

I el bon minyó — humil i galant,
tot ell cremô tot ell passió,
seguia tot cantant
sota el balcó:

A LA TORNADA

III

—Caldrà, àngel meu, caldrà, nena encisera,
que cap més any hi faltis al balcó.
Oh, l'any que vé, veuràs quina foguera!
Quin cor encès per la passió!».

«Veuràs venir, llengotejant flamades,
fins al teu pit l'impuls del meu anhel,
queestic frisés de fondre amb mes besades
ton petit cor fred com el gel».

I el bon minyó — humil i galant,
tot ell cremô — tot ell passió,
finia tot cantant
sota el balcó:

A LA TORNADA

MAYET

TOS, CATARROS, BRONQUITIS CRÒNICAS
SE CURAN RADICALMENTE CON LAS
CUATRO PESETAS BOTE

Gotas Helenianas

Pidanse en Farmacias y Droguerías

Servei de plata

«Se necesitan criadas y camareras a cualquier precio».

Aquest anunci es veu sovint en els diaris; i no és es trany. Avui les noies de fora no volen baixar a servir perquè, per bé que les paguin aquí els senyors, no's guanyen tan bones mesades com anant a jornal a qualsevol fàbrica.

Això fa que les minyones que resten a Barcelona van tan escasses, que les famílies *pujantes* i no *pujantes* se les disputen a l'aranya estira cabells. I elles estan tan engreïdes, que cada «menegilda» sembla que tingui un rei al còs.

D'aquí vé que sovintegin escenes pintoresques com la que presenciarem l'altre dia a casa d'uns amics nostres que tenien dues minyones, criada i cambrera, de les que en diríem *adictes* o contentes d'estar al servei dels «senyors».

Era després de dinar, quan la cambrera acabava de servir el cafè.

—Pepeta, aquest cafè no és de recibo.

—No sé què dir-li, senyoret.

—Oh, no sap què dir-mel... El cafè és de calitat, i si no és bo és perquè vostès no'l saben fer.

—Això rai, vagi a la fonda, que potser el serviran millor... I si no li agrada, deixi-ho... i ja em pot fer el compte tot seguit perquè me'n vaig.

Això, la cambrera.

I la criada?, preguntaran vostès.

La criada va seguir a la cambrera per solidaritat.

Olé per les minyones bolxeviquis!

ELS COPS DE CAP DE DON CLODO.

—Renoi, quina closca més dura!
—I tall... quasi bé ens fa trontollar.

GLOSSARI

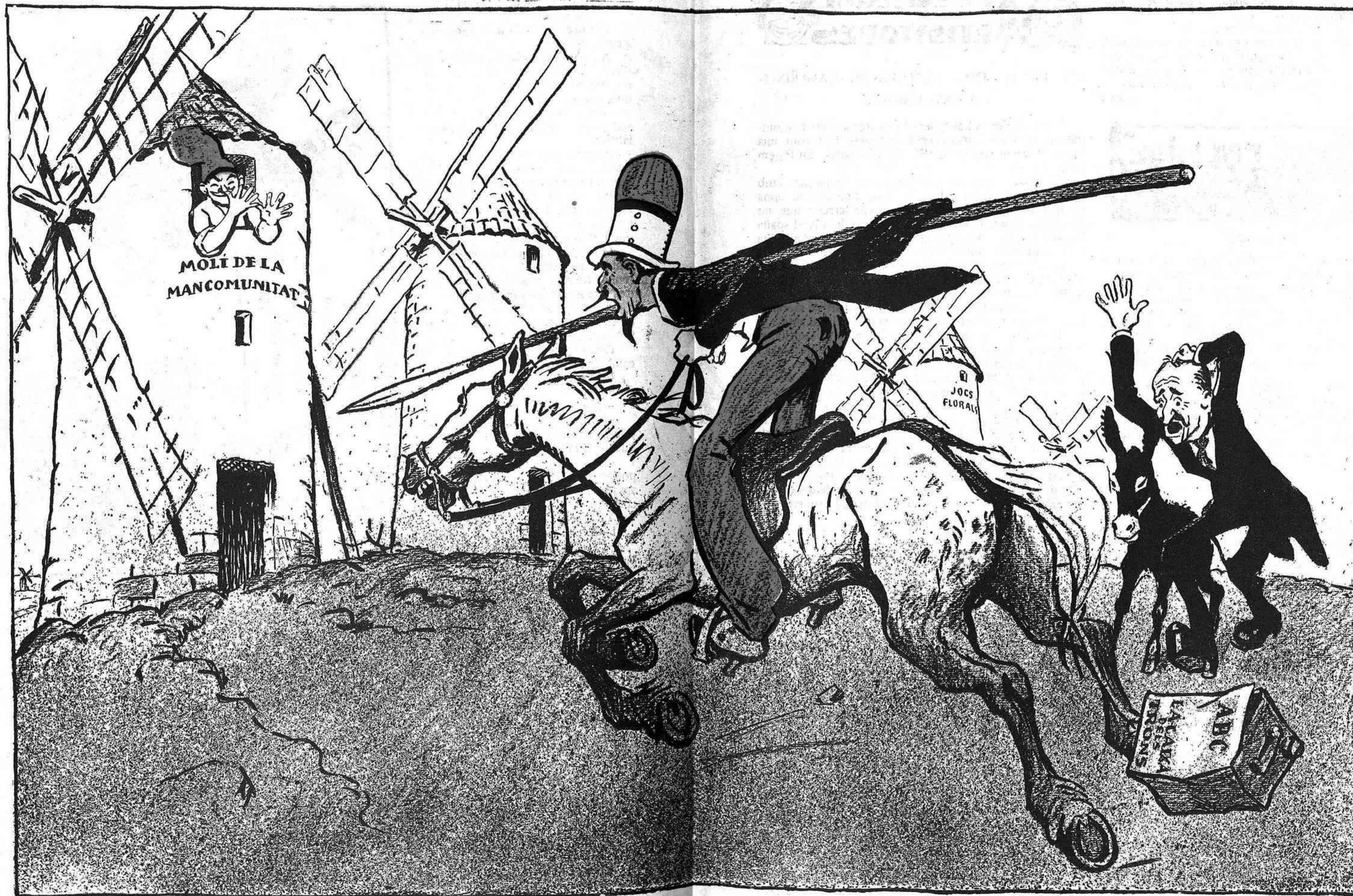
LA DESCULTURA CINEMÀTICA

Xòca-la, estòic Rucabado, príncep dels moralistes ciutadans! Acabes de publicar una formidable diatriba contra el «cine» per la que mereixes totes les nostres felicitacions. Però... ai, que en els anatemes t'has quedat curt!

Comença En Rucabado per declarar, tot auster, que ell no va al «cine», però que per a avorrir-lo en té prou amb sapiguer la mena de espectacles que s'hi donen. I per a sapiguer-ho—diu,—no hi ha com fixar-se en els cartells il·lustrats anunciadors de les pel·lícules. En el terme de tres o quatre setmanes l'estòic Rucabado ha vist pintades en els cartells de determinats «cines» les següents escenes: «Una noia lligada al darrera d'un automòbil que l'arros-

segava; una dona lligada a la cua d'un cavall; una noia lligada al davant de la locomotora d'un tren en marxa; una noia cremada viva en suplici; una noia lligada a un pal, al peu del qual uns homes feien un sot, de segur amb cap intenció bona; una dona entremig de les urpes esgarrifoses de dos lleons.»

Això a l'estòic Rucabado l'indigna—i amb raó,—com se sulfura també al llegir arguments de pel·lícula dramàtica, amb els següents edificants episodis: «Un home llançat al mar; un altre home llançat al riu; un rapte; un emmetzinament per mitjà de una targeta perfumada; la vista de un laboratori d'objectes verinosos; el deixar anar en una casa bestioles de picada mortal; un pont tallat per a fer caure un auto, que efectivament tomba al riu amb la gent que duia; l'explosió provocada expresament d'un yacht amb sos passatgers; el martiri de tres dones amb aparells de tortura; el llançament d'ampolles amb gasos asfíxians; el suplici d'un home al qual extreuen la sang...»

—“Non fuyades, cobardes y viles criaturas, que un solo caballero es el que os acomete...”

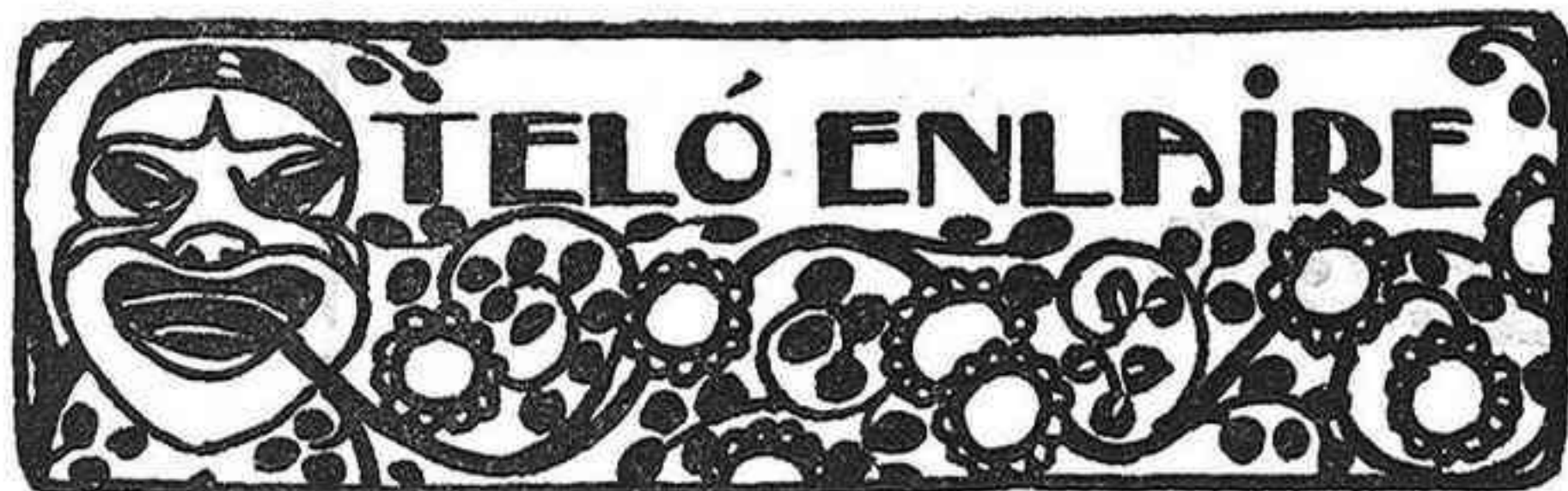
(Don Quijote—Cap. VIII) (1.ª parte)

Sembla mentida, oi, que davant d'aqueix floret d'arguments suggestius no li hagin vingut al estòic Rucabado intencions d'entrar a cap «cine».

Això pinta a l'home auster i morigerat.

Però encara hi ha algú que'l guanya en aquest punt: els quins no sols no volem entrar a cap «cine», sinó que sentim aversió pels cartells anunciadors i, quan llegim diaris, passem de llarg els arguments de les pel·lícules.

XARAU

NOVEDADES

Dues obres noves: *La Red*, d'En «Parmeno» i *La casa en orden*, comèdia anglesa traduïda per En Vilaregut. La primera és un drama, sinó perfecte, bastant acceptable. Es basa en un error judicial, i fa l'efecte de cosa vista o viscuda. Escenes i personatges són reals i la construcció resulta artística; de diàleg també està bé. La segona obra, *La casa en orden*, és una comèdia de argument originalíssim que's fa molt interessant per la bona disposició de les escenes i la encertada pintura de la major part dels tipus. Hi campeja constantement una fina ironia.

Ambdues obres foren excelentment interpretades, sobre tot la segona, en la qual tant la Marguerida Xirgu com l'Enric Borrás hi fan tasca de mestres comedians.

S'ha repesat la famosa obra *Mariana*, de Josep Echegaray, i per a demà s'anuncia l'estrena, en castellà, del genial drama de Guimerà *Rey y Monje*, traducció de En Eduard Marquina.

GOYA

Un gran èxit còmic ha constituït l'estrena de *Las grandes fortunas*, dels saineters Abati i Arniches.

Amb un argument bastant estrafulari que té la ventatja de acabar amb una *moraleja* molt d'actualitat i molt sensata, els esmentats autors han conjuminat una bonica comèdia marca astrakàn, amb infinitat de incidents còmics i un devassall de xistus de tots calibres que fa fredat.

El públic no para de riure i en surt regularment satisfet.

Anem a dir que bona part del succés se deu a la brillant execució que els comedians del «Goya» donen a l'obra: la Bàrcena hi està senzillament colossal, i els altres la ajuden amb encertada bona voluntat.

BOSQUE

Demà s'obre de nou al públic aquest espai de teatre, amb una excelent companyia de Circ Equestre. Augurem una bona temporada d'istiu; per lo tant ja'ns hi veurem.

MUSIQUERIES

En el «Teatre Popular», de la Casa del Poble, es donà dissabte l'anunciat concert a càrrec del *Orfeó Granolleri*. Choristes i mestre Font, el seu director, foren ovacionats amb justícia. Va semblar-nos un notable orfeó digne de ésser considerat entre els bons. El públic demanà el bis de varies composicions i la festa acabà amb un pet de *Marsellesa* que allò fou el deliri.

—Tenim notícies de que el *Sextet-Ibèria*, donarà el tercer i últim concert matinal el dia 27, en el «Poliorama» executant-se per primera volta un trio de Beethoven per a clarinet, fagot i piano, a més del gran sextet, de Bretón, del qual ja tinguérem el gust de parlar.

UN TRIPTIC COIX. — PINTURA DE «CAMERINO» A CA'N DALMAU

A les «Galeries Laietanes» hi ha tres artistes que omplenen amb ses obres altres tantes sales, fent com una mena de *triptic* decoratiu. Són En Muntadas, En Pigem i En Guardia.

El primer havia conreuat de joventut la pintura amb molt d'encert, com ho demostren els dibuixets de bona llei que exposa; mes el seu pare, home ferreny que no estava per ninots ni coloraines, va tancar-lo a la «Espanya Industrial» per a que aprengué de fer pessetes; i allí s'ha estat fins a tenir cabells blancs. Ara, en veure's lliure, ha tornat a la dèria dels pinzells i dels colors amb un amor d'infant, dedicant-se de ple al paisatge, pel que demostra belles aptituds. Quina llàstima de temps perdut! La pintura ha caminat molt en quaranta anys, i l'artista sacrificat no podia pas alcançar-la ni a tota marxa del seu auto.

També té els seus anys En Pigem, altre paisatgista, el número 2 del *triptic*, pintor que veu bé les llunyanies i presenta concomitancies amb En Meifren, quan pinta patis florits. Aquest artista, com En Muntadas, es distingeix per la bona orientació i la honradesa dels procediments.

En Guardia, en canvi, tercer peu del *triptic*, no té especialitat en pintura, Ell ho fa tot, i tot ho fa malament; lo qual no deixa d'ésser meritori, perquè no demostra preferències per cap escola ni procediment. Es un artista aquest que coixeja de debò i fa estar *en guardia* a la crítica; doncs un hom no sap si l'exposició és de debò o de per riure. A mí em sembla un bromista de primera. I si no ho és, pitjor per a ell.

**

Els nostres antiquaris tenen la dèria de posar als establiments llurs, títols religiosos: «La Basílica», «La Vicaria», «La Rectoria», «El Camarín», quan millor els hi estaria, al meu entendre, d'altres com aquests: «Parthenón», «L'àmfora d'or», «La cuiraca», «La Llumanera», «Les piràmides», etc., etc.

Per cert que avui ens toca parlar d'«El Camarín», perquè l'amic Jordà hi ha muntat una exposició de pintura de *Camerino*; això és, exquisida com la *música di càmera*; o bé, dit en termes més apropiats al títol de la casa, *bocato di cardinale*. En nomenar només als expositors en tindré prou: Rusiñol, Vázquez, Canals, Florensa, Urgell, Colom, Galwey, Meifren, Nonell i Carles.

Com que quasi cap dels al·ludits necessita encens, i en tinc poquet, me'l guardo per a altres ocasions en que pugui ésser de profit a algú.

**

A Càn Dalmau vé a ésser com la *Morgue* de la pintura barcelonina. Allí van a parar les desferres dels delictes comesos contra l'art del diví mestre Apeles i del nostre Apeles... Mestres, que res té de diví.

Si n'hi havem vist de desgràcies a Càn Dalmau! Però totes resulten pa i mel al costat de les extravagancies que ara hi ha exposat un tal Barradas, que té ben tancades i

barrades les portes del temple de l'Art, com no faci pública penitència dels seus pecats artístics.

I quin mareig dona aquesta exposició. No hi aneu pas havent dinat, sense pendre primer una copeta de ginebra.

Cosa estranya. Si després de mirar qualsevol de les obres, us fixeu en la firma de l'autor, vos semblarà que la primera a de la mateixa, va obrint-se, obrint-se... Serà això un fenòmen natural en la pintura vibracionista?

Chi lo sà!

An En Mir li han donat un banquet,^{*}
i se'l té, el bon xicot, merescut.
Prò ha sigut molt magret, molt magret,
per home, com ell,^{**} tan pelut.

C. ARBÓ

Per a els «amateurs» a la bronca, la setmana s'ha prestat a aconeixements; diumenge per vergonya dels Clubs, de la Federació i de tots plegats, se tornàren a presenciar escenes fastigoses i que enguany han semblat reservar-se precisament per a els partits de la Copa Barcelona.

A Terrassa no fou tan considerable l'escàndol, més tampoc n'hi mancà; ben mirat sembla que en aquest temps de calor res té d'estrany que'ls ànims s'acalorin exageradament; mes fins els mateixos de les rodes, l'altre vetlla en el Parc, entre una temperatura fresca, agradable, ideal per a anar saborejant i xarrupant el gelat mentres desfilaven braument els corredors, quan sembla que'ls ànims haurien hagut de beneir la memoria de Rius i Taulet al deixar-nos aquells deliciosos jardins i remerciar al talent de la Velocipèdica per a saber agermanar tant bé els interessos, el deport i la comoditat, doncs també s'amotinà el públic i rodaren taules i cadires, deguent intervenir-hi la força, etc. L'espectacle acostumat.

El esport, diem-ho per a la pròpia tranquil·litat, és joventut i quan aquesta s'esbrava sempre ho fa amb un sorollós desbordament. I seràn inútils tots els remeis, perquè si aquesta part cridanera deixés d'existir en ell, passaria promte al estat de caduc.

En la casa gran del futbol s'hi acosten les eleccions: hi ha el propòsit de fer una Directiva de molt pès; no precisament en el sentit mètric-decimal; volem dir en significació i solvència moral dins del futbol i dins de la casa.

Definitivament es tracta d'anar a la construcció d'un nou i magnífic camp, no limitat a les raquíques condicions d'ara i en el que's diria talment, que'l Club ha de morir-hi congestionat.

La tasca no és fàcil, més si el bon sentit guia i presideix a tots, no hi ha dubte que lo que avui sembla excessivament carregós arribarà a convertir-se en una realitat.

De l'empeny que tots hi posin, dependrà que l'avui projecte sigui quelcom més palpable i real.

STOP

ESQUELLOTS

No està mal, la comèdia.

«La Cámara de Propiedad de Barcelona está haciendo una información para conocer los abusos cometidos por los propietarios en el aumento de alquileres...»

LES VEUS DELS GLORIFICATS

—Tu mateix hauràs de veure't el monument?... Si és com molts altres de Barcelona, pobret, ja ets de plànyer!

De manera que els propietaris estàn disposats a informar-se dels abusos dels propietaris?... Volen conèixer els propietaris estira-cordetes, no és això?...

Doncs ja poden mirar-se en qualsevol mirall i s'hi veuràn a dins.

No està mal, la comèdia dels senyors propietaris.

L'afany del lucre ha arribat al paroxisme, caballers.

Ara, després dels abusos de la revenda de tabac, ha començat l'acaparament de segells de correu.

Hi ha qui's dedica a comprar segells de deu i de quinze cèntims per a revendre'ls amb prima.

Barres!...

Que's creuen que tots els que escrivim a la família som diputats, que cobrem cent drets al mes per a despeses de franqueig?

Drama en la Boqueria.

Una dona *mascle* va clavar, l'altre vespre, un ganivet dels de cuina al pit del seu aimant.

Fins al mànec li va enfonsar, matant-lo quasi instantàniament.

Es clar, aqueix fet insòlit en plè mercat de Sant Josep, fou la «menjadeta» (*comidilla*) de les marmaneres i de les criades.

L'endemà, a la Boqueria no's parlava d'altra cosa. I mentre es comentava la sang de la víctima i el fetge de la matadora... el sang i fetge, les tripes i demés desperdiciats anaven pujant de preu.

A manera de venjança per no haver cobrat uns atrassaments que l'Estat els hi deu, els farinares, menacen amb no donar farina als forners.

El conflicte s'ha iniciat ja, i si bé no havem arribat encara a lo de les cues, s'ha tornat per això a l'escassetat i a la farina intervinguda.

I els marins nordamericans que s'han hostatjat aqueixos dies a Barcelona han pogut constatar que aquest és un país

de molta sang torera, però de poc pa; i encara el poc que hi ha... és molt negre.

Però a les nostres autoritats no se'ls en dona res del que puguin dir els estrangers.

Els practicants de cirurgia han anat en queixa al Governador, exclamant-se perquè hi ha fulanos que exerceixen aquella professió sense tenir els coneixements necessaris ni el títol corresponent.

No s'hi *enfundin* els practicants, que això en aquest país és moneda corrent.

Aquí tothom està *deplacé*. Hi ha qui fa de cirurgia sense ésser-ne, com també hi ha qui fa d'autoritat, sense tenir condicions.

Cas còmic històric, ocorregut a la Rambla dels Estudis. Un fulano estranger, amb tipus de *atorrante*, s'apropa a un guàrdia i li pregunta:

—Perdone... ¿sabría indicarme donde se halla el consulado de Colombia?

El guardia.

—No sé... Pregunte usted ahí... en la Colombófila.

En el «Palau de la Musica» han sigut ovacionats aqueixos dies els professors de la orquestra «Sinfónica de Madrid».

A cada peça foren aplaudits amb entusiasme i, en els concerts executats, la concurrència ha tingut molt mirament de no demanar-los que toquessin *Els Segadors*.

Hauria sigut posar en un compromís als apreciables músics madrilenys.

I això no hauria resat amb allò del «archivo de la cortesía».

Una comissió d'amos de safaretxos públics, presidida pel regidor Santamaría, visità a l'Alcalde per a demanar-li que no deixi obrir els safaretxos abans de les sis del dematí.

L'Alcalde faria *santamariament* de no escoltar-se'ls.

Mai és prou dematí per a rentar-nos la roba bruta.

Sobre tot a Barcelona, que n'hi ha tanta.

En *Xenius* ha sigut consagrat en la històrica Universitat de Salamanca, on va donar dissabte passat una notabilíssima conferència.

Eil... hem dit notabilíssima, perquè així la calificaren des de Salamanca.

Naltres confessem que la tal conferència, per l'extracte que'n publiquen els diaris, no la sabríem jutjar, perquè no l'havem entesa. I dubtem que l'Unamuno l'entengués.

I el qui vulgui saber més, que vagi a Salamanca.

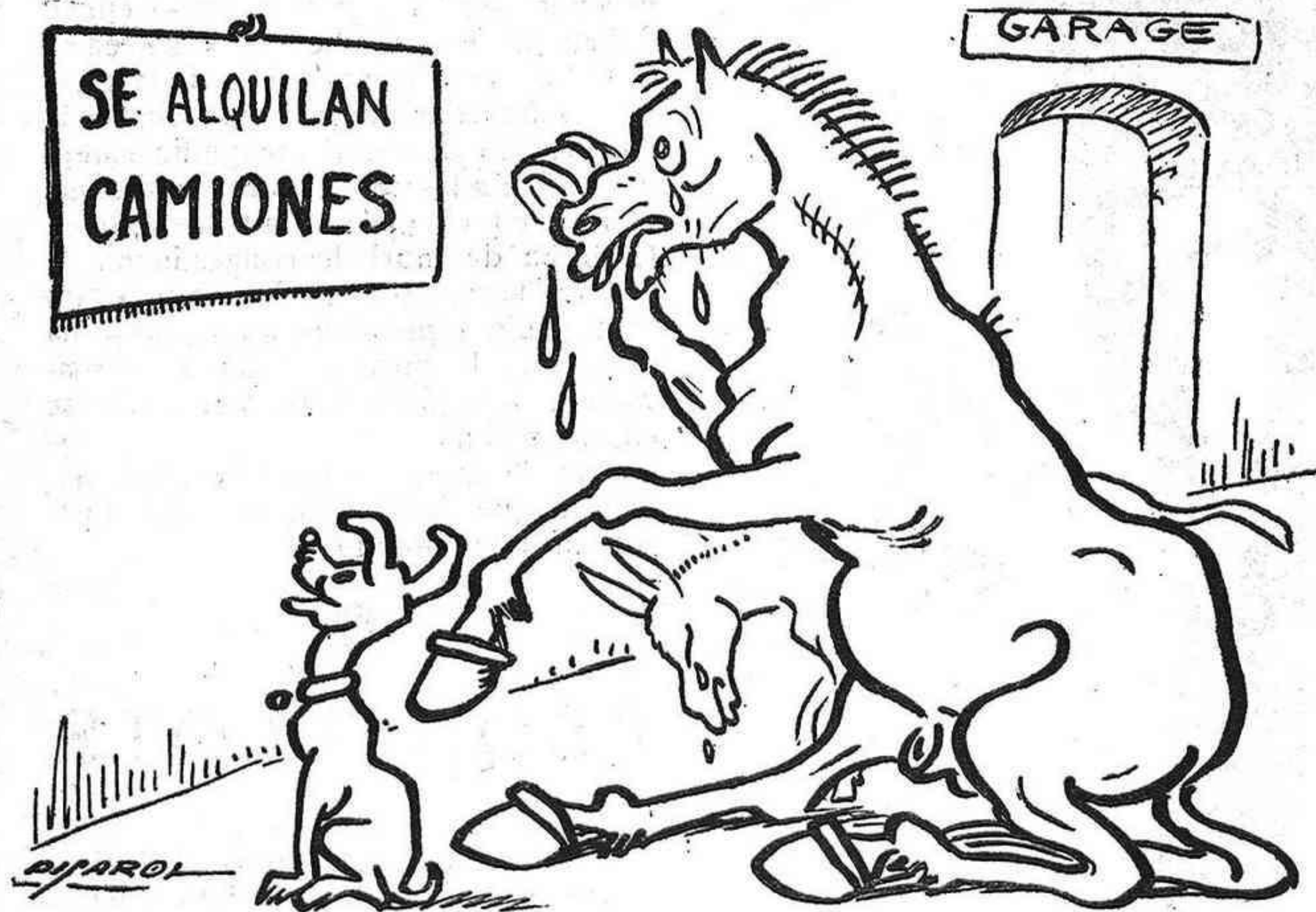
Que és lo que ha fet el cantòr de Teresa la *Ben Plantada*.

A la Casa de Socors del Passeig de Colón, fou conduït, l'altre dia, un noi que portava una banderilla clavada al clatell.

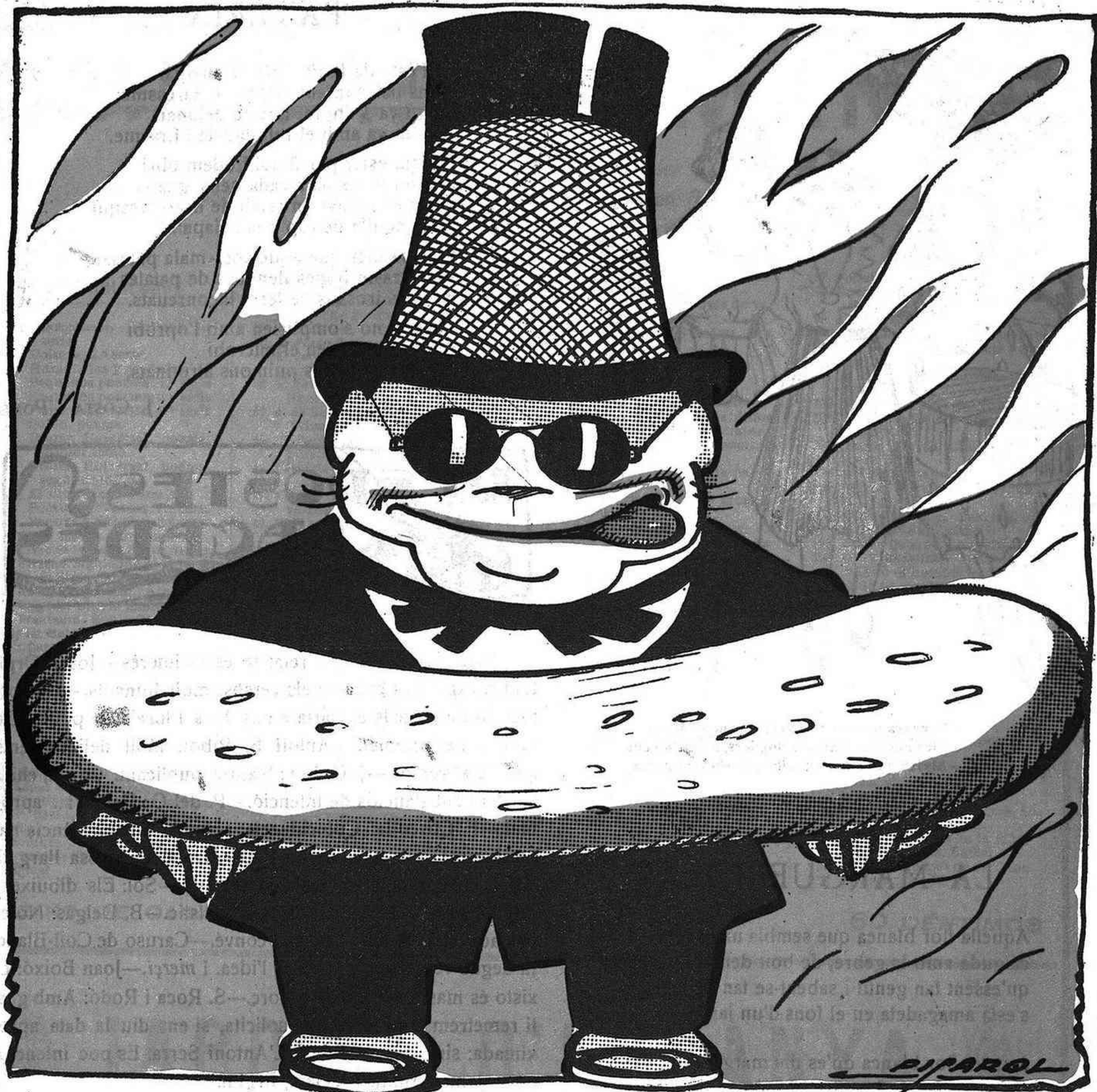
Moralitat de la faula:

Que és cosa molt dolenta i molt lletja l'estudiar per a torero... però encara ho és més l'estudiar per a toro.

EL CAVALL DESCONSOLAT

— Al pobres de nosaltres, que anirem a parar tots a la cassola!

EN PLE CONFLICTE

—Diuen que no hi haurà pa?... Me'n fum... Aquests dies ral. que hi han coques!

Amb dos vots en contra, el del senyor Arquer i el del baró de Viver, l'Ajuntament s'ha declarat defensor de la Mancomunitat i ha enviat al Govern un telegrama a favor del trasllat de serveis de les Diputacions.

Després d'una curta i substanciosa discussió, en la que intervingueren els capdavanters de tots els partits, fou votada favorablement aqueixa actuació.

Fins els lerrouxistes s'adheriren an En Puig i Cadafalch.

Un gran triomf per a la *Lligal*

Aviat els radicals seran més catalanistes que En Cambó.

Coses que demana al Govern, la famosa «Unión de Inquilinos» de Barcelona:

Supressió del impost de inquilinat,
Taxa de lloguers,

Suspensió dels llançaments,

Cases barates.

Abaratiment de les subsistències,

Càstic per als acaparadors,

Mides sanitàries públiques,

Rebaixa de preus en els trajos i en el calçat,

I finalment, rebaixa de les tarifes tramviàries.

Homes!... De passada, per què no demanen la lluna?

La senyora d'En Palaudaries es posa al piano i comença a cantar una ària cursi.

El marit surt al balcó i s'hi està fins que ella acaba.

—Com és que sempre que jo canto, tu t'estàs al balcó?

—Perque'ls veïns no's creguin que és que t'estic pegant.

PAVERIA

—I encara no t'ha demanat? Si que és tímid.
—Fins que s'abaixin els lloguers, no me'n reflo.
—Així digues que els tímids són els seus pares.

LA MARGUERIDA

Aquella flor blanca que sembla un'estrella
caiguda amb la gebre, de bon dematí,
qu'essent tan gentil i sabent-se tan bella
s'està amagadeta en el fons d'un jardí;

aquella flor blanca qu'es diu marguerida
qui té un botó al centre formós de no di
i al volt unes fulles de forma exquisida
qui semblen les plomes d'un blanc colomí;

aquella flor blanca tan gaia i tan bella
dirà complascenta a la jove donzella,
si pel qu'ella estima son cor és amat.

Mes ail per a dar-li 'l secret qu'ella tanca
perdrà son encís dins la mà fina i blanca
qui arrenca ses fulles sens gens de pietat.

A. G.

Aquest número de L'ESQUELLA ha estat
censurat per l'autoritat governativa

La Festa de la Flor per a auxiliar
a uns físics infantons, és un sarcasme;
ningú va a l'hora, fart de dejunar,
tothom va amb el rellotge de l'Erasme.

Podem estar per flors! Podem obrí
la ermilla eixuta a cada nena guapa
perquè'ns clavi un retall de drap mesquí
i una agulla de cap a la solapa!...

Valdria més que aqueixos «mala pates»,
sembressin bones llenques de patates
en tants trossos de terra inconreuats.

Llavors no s'omplirien amb l'oprobri
d'avui i matarien el microbi
corc dels nostres pulmons atrotinats.

J. COSTA I POMÉS

Joan Franc: El seu relat té escàs interès.—Josep Orpi: L'idea capital és robada; els versos, molt bunyols.—Un tortosí: Jo de vost'ls enviaria a uns Jocs Florals de poble. De pitjors ne premien.—Antolí B. Ribot: Molt deliquescents aqueixos versos.—J. C. i O.: S'anirà publicant. Curtet, eh?... Curtet i substanciós de intenció.—P. del C.: Rebut i.. aprofitat.—F. Coscolla: Coincidència; res més. I coincidència naturalíssima, per altra part.—J. B. Carbonell: Massa llarg; la tartarinada no mereix tants comentaris.—Sol: Els dibuixets, no han sigut del gust del director artístic.—B. Delgas: No és pas aquest, el gènere que ens convé.—Caruso de Coll-Blanc: Ja degué veure que s'aprofità l'idea. I *merçi*.—Joan Boixó: El xisto és massa vell i massa porc.—S. Roca i Rodó: Amb gust li remetrem el número que sollicita, si ens diu la data aproximada; sinó, impossible.—L'Antoni Serra: Es poc intencionat.—Jaume Munné: Veiam, llegim:

«Voldria a soles trobar-te
per a calmar ma cremor...»

Tira peixet!... I és maca?... No demana pas poc, per la gràcia de Déu!...—M. R. V.: Deixi'ls dir... De Déu digueren!... —M. Horta: Dibuixi, dibuixi tres o quatre anyets més, i després... ja'n tornarem a parlar.—E. J. C.: El «quadret» entra en cartera.—J. Barnet T.: Llàstima d'assonàncies, perquè l'idea és boniqueta. Em refereixo a la composició titulada *Pensa...*—J. M. Torrell: Rebut i mercès.—Un filarmònic: No's poguè aprofitar, i ho sento.

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, OIm, 8
BARCELONA

COLECCIÓN DIAMANTE

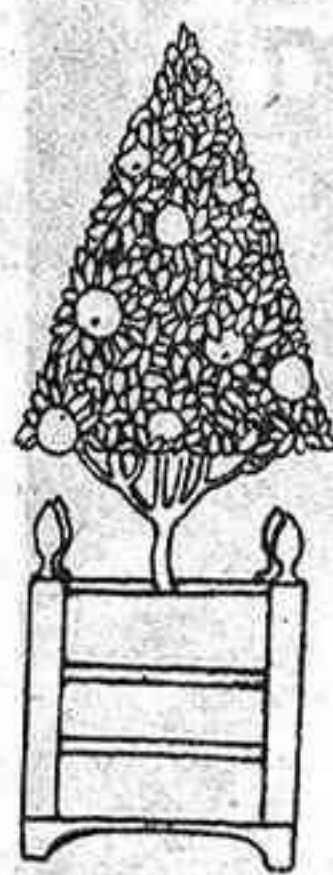
Obras de los más notables escritores nacionales y extranjeros,
publicados en tomos de unas 200 páginas en 8.º menor con
— — elegantes cubiertas tipográficas a varias tintas — —

TOMOS PUBLICADOS

<p>1. de Campoamor. Doloras, 1.ª serie.
2. — Doloras, 2.ª serie.
3. — Humoradas y cantares.
4. — Pequeños poemas, 1.ª serie
5. — Pequeños poemas, 2.ª serie
6. — Pequeños poemas, 3.ª serie
7. — Colón, poema.
8. — Drama Universal, poema, primer tomo.
9. — Drama Universal, poema, segundotomo.
10. — El Licenciado Torralba.
11. — Poesías y Fábulas, 1.ª serie
12. — Poesías y Fábulas, 2.ª serie
13. E. Pérez Escribá. Fortuna.
14. A. Lasso de la Vega. Rayos de luz
15. F. Urrecha. Siguiendo al muerto
16. A. Pérez Nleba. Los humildes.
17. S. Rueda. El gusano de luz.
18. S. Delgado. Lluvia menuda.
19. O. Frontaura. Gente de Madrid.
20. Miguel Melgosa. Un viaje á los infiernos.
21. A. Sánchez Pérez. Botones de muestra.
22. J. M. Matheu. ¡Rataplan!
23. T. Guerrero. Gritos del alma.
24. Tomás Lucaño. Romances y otros excesos.
25. L. Ruiz Contreras. Palabras y plumas.
26. R. Sepúlveda. Sol y Sombra.
27. J. López Silva. Migajas.
28. F. Pi y Margall. Trabajos sueltos
29. E. P. Bazán. Arco iris, cuentos.
30. E. Rodríguez Solís. La mujer, el hombre y el amor.
31. M. Matoses (Orzuolo). ¡Aleluyas finas!</p> | <p>32. E. Pardo Bazán. Por la España pintoresca (viajes).
33. } A. Flores. Doce españoles de
34. } brocha gorda.
35. José Estremera. Fábulas.
36. E. Pardo Bazán. Novelas cortas.
37. E. Fernández Vaamonde. Cuentos amorosos.
38. E. Pardo Bazán. Hombres y mujeres de antaño.
39. J. de Burgos. Cuentos, cantares y chascarrillos.
40. E. Pardo Bazán. Vida contemporánea.
41. } Jacinto Laballa. Novelas inti-
42. } mas.
43. Fr.ª Sarasate de Mena. Cuentos vascongados.
44. F. Pi y Margall. Diálogos y artículos.
45. Charles de Bernard. La caza de los amantes.
46. Eugenio Sue. La Condessa de Lagarde.
47. R. Aitamira. Novelitas y cuentos.
48. J. López Valdemoro (El Conde de las Navas). La niña Araceli.
49. R. Soriano. Por esos mundos...
50. L. Taboada. Perfiles cómicos.
51. B. Pérez Galdós. La casa de Shakespeare.
52. J. Ortega Munilla. Fifiña.
53. F. Salazar. Algo de todo.
54. Mariano de Oavia. Cuentos en guerrilla.
55. Felipe Pérez y González. Peccata minuta.
56. Francisco Alcántara. Córdoba.
57. Joaquín Dicenta. Cosas mías.
58. López Silva. De rompe y rasga.
59. Antonio Zozaya. Instantáneas.
60. J. Zahonero. Cuentecillos al aire
61. L. Taboada. Colección de tipos.</p> | <p>62. Beaumarchais. El Barbero de Sevilla.
63. Angel R. Ohaves. Cuentos de varias épocas.
64. Alfonso Karr. Buscar tres pies al gato.
65. Francisco Pi y Arsuaga. El Cid Campeador.
66. Vital Aza. Pamplinas.
67. A. Peña y Goñi. Rio revuelto.
68. E. Gómez Carrillo. Tristes idilios
69. Nicolás Estévanez. Calandracas.
70. V. Blasco Ibáñez. A la sombra de la higuera.
71. A. Dumas, hijo. La Dama de las Camelias.
72. J. M. Bartrina. Versos y prosa.
73. F. Barado. En la brecha.
74. Luis Taboada. Notas alegres.
75. Xavier de Montepin. La señorita Tormenta.
76. A. Zozaya. De carne y hueso.
77. X. de Montepin. Muerto de amor
78. Conde León Tolstol. Venid á mí...
79. A. Calderón. A punta de pluma.
80. Enrique Murger. Elena.
81. Luis Taboada. Siga la broma.
82. L. G. de Giner. La Samaritana.
83. Cyrano de Bergerac. Viaje á la luna.
84. E. Antonio Flores. ¡Huérfana!
85. Ivan Tourguenoff. Hamlet y Don Quijote.
86. A. Pestana (Calel). Cuentos.
87. Angel Guerra. Al sol.
88. T. Dostolewsky. Alma infantil.
89. E. de Amlois. Aire y Luz.
90. L. García de Giner. Valentina.
91. E. de Amlois. Manchas de color.
92. Voltaire. Zadig y Micromegas.
93. M. Ugarte. Mujeres de París.
94. Obras menores de Cervantes.
95. Obras menores de Cervantes.
96. J. Pérez Zúñiga. Chapucerías.</p> | <p>97. Voltaire. Cándido.
98. Goethe. Las amarguras del joven Werther.
99. J. Benavente. Teatro rápido.
100. Novelas picarescas. Lazarillo de Tormes y Rinconete y Cortadillo.
101. J. León Pagano. La balada de los sueños.
102. A. Guerra. Polvo del camino.
103. Camilo Castello Branco. María Moisés.
104. Gracla Deledda. Cuentos de la Cerdeña.
105. Antología taurina
106. Manuel Carretero. La espuma de Venus.
107. Federico Rahola. Los ingleses vistos por un latino.
108. Eça de Queiroz. La nodriza.
109. A. dd Chamisso. Pedro Schlemihl ó el hombre que ha perdido su sombra.
110. M. Sarmento. Así.
111. Felipe Trigo. A todo honor.
112. Manuel Ugarte. Los estudiantes de París.
113. Fray Luis de León. La perfecta casada.
114. Jorge Manrique. Poesías.
115. El Abate Prévost. Manón Lescaut.
116. J. Givanel Mas. Prosa epistolar
117. J. Givanel Mas. Devocionario poético.
118. Miguel A. Ródenas. De las majadas al Otero.
119. E. Marquina. Juglarías.
120. Gabriel Miró. Los amigos, los amantes y la muerte.
121. S. Rusiñol. Hojas de la vida.
122. F. de Lamartine. Rafael.
123. A. Karr. El perro de Sir John
124. E. Zamacois, Rick.</p> |
|--|---|--|--|

PRECIO DE CADA TOMO

60 CÉNTIMOS

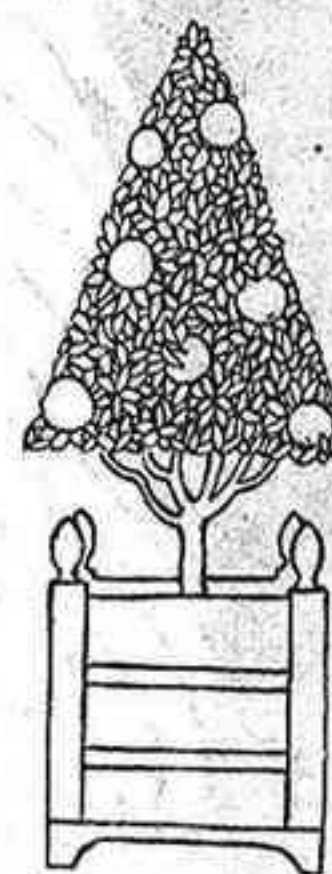

JARDINS D'ESPANYA

per SANTIAGO RUSIÑOL

Preu:

25 ptes.

GABRIEL ALOMAR	La formación de sí mismo	Pesetas 4
W. FERNÁNDEZ FLORES.	Ha entrado un ladrón	» 5
EL CABALLERO AUDAZ	La bien pagada	» 4
J. RINCON LAZCANO	Espigas de un haz	» 4

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebirà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios, si no's remet, además, un ral per a certificat. Als corresponzals se'ls otorguen rebaixes.

BATUSSES CIUTADANES

Les plomes contra el llàpiz